

מסורת הש"ס

א) פסחים פא: ע"פ, ב) זיל' הדתניא], ג) שס [תוספתא זבין פ"ב], ד) [נעלי ד: וש"ס, ט) כ"י ח"מ ולא אלימא למיסקתר או לא אמר כ"י, ו) [נועי' מוס' פסחים שס ובמנחות נח: ד"ה ואיכא כתבו שזה מן סוגיות החלוקות], ז) זיל' רמי בר חמא,



תורה אור השלם

- ובי ימות מת עקיז בפתע פתאום וטפא ראש נורו וגלח ראשו ביום שוקרנו ביום השביעי יגלחנה במדבר ו ט
- דבר אל בני ישראל לאמר איש איש כי יזדה טמא לגפס או בדרך רחוקה לקבא או לדרתיכם וְעָשָׂה פֶסַח לָךְ;

במדבר ט י



נוסחת הריב"ן

א) ואחר שגלה טודע לו ב) זו ביום: ג) אל לא: ד) שילא ממש לא: ה) להפילו: ו) ובשעל: ז) שהוא טמא: ח) יחיד: ט) מה דרך בגלוי: אף כל טומאה: י) בגלוי: כ) וכוין: ל) אי למסתך כלומר דלא מיעבי ליה הכי או סותר ו' או טעם אלל הכי קמעני ליה אי סותר כלל או איט סותר והס"ד:



הגהות הב"ח

א) גפ' למ"ד כי דרך שפיר. יצ" עיין בפסחים דף פ"א:



הגהות התוספות

1. זיל' כסדרי. 2. חיות שחוקת טמא טמא נמחק. 3. זיל' כדפריש. 4. חיות אלל טומאת התהום גמירי נמחק. 5. זיל' וכן ל' שערע. 6. זיל' כמו משגית. ותימה כי. 7. זיל' והשתא אליבא דמאן קאמר ליה אי אליבא כו'.



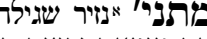
מוסף רש"י

במחזורת לו. שהתא צרכה לו [פסחים פא:]. כי דרך. טמא לגפס דומיא דדרך רחוקה הוא [שם]. איזוהי טומאת התהום. שהותרה למיר ועושה פסח המוצא מת מושכב לרחבה של דרך. והוא עבר שס ואי אפשר שלא נגע שס או הפסח לו האהיל [שם]. לתרומה. לאכול תרומה, טמא. דלא הותרה זו טומאת התהום, ואילו לאורכי של דרך אפילו טומאת התהום אין כאן [שם].

הכותים אין להם

בתנ"י

או **ונודע** לו **שהוא טמא**. בטומאת מת צין שנטמא במוך מלאת צין שנטמא לאחר מלאת יולצו ציוס קודם שהציא קרבנותיו ושגילח: **אם טומאה ידועה**. היתה צשעה שנטמא ה"ז סותר את הכל



בתנ"י "נויר שגילח ונודע לו שהוא טמא אם טומאה ידועה סותר ואם טומאת תהום אינו סותר אם עד שלא גילח בין כך ובין כך סותר יביצעד ירד לטבול במערה ונמצא מת צף על פי המערה טמא נמצא משוקע בקרקע המערה ירד להקר טהור ליטהר מטומאת מת טמא שחוקת טמא טמא וחוקת טהור טהור שהגלים לדבר: **גמ'** מנא הני מילי ^אאמר ר"א דאמר קרא ^יוכי ימות מת עליו בפתע פתאום עליו במחזורת לו ריש לקיש אמר אמר קרא ^ככי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה כי דרך מה דרך בגלוי אף כל בגלוי ואלא ^טהרתנן ^אגאיוהי טומאת התהום כל שאינו מכירה אחד בסוף העולם אבל מכירה אחד בסוף העולם אין זו טומאת התהום בשלמא ^אלמ"ד כי דרך שפיר אלא למאן דאמר במחזורת לו כי מכירה אחד בסוף העולם מאי הוי ותו הא דתניא המוצא מת מושכב לרחבה של דרך בתרומה טמא בגזיר ובעשיית פסח טהור מאי שנא אלא טומאת התהום יגמרא גמירי לה: אם עד שלא גילח וכו': מאן תנא א"ר יוחנן ר"א היא דאמר ^זתגלחת מעכבת בעי רמי בר חמא נטמא בתוך מלאת ונודע לו לאחר מלאת מהו בתר ידיעה אולינן וידיעה אחר מלאת היא ^ט או לא ולמאי למיסתר אמר

שחוקם טמא טמא. העמידו בחוקת ז' טמא: **וחוקם טהור**. מוירד לשם בחוקת טהור: **שרגלים לדבר**. כלומר שהדברים נראין כך לטהור העמד על חוקמו וטמא על חוקמו ותיהי חוקת טהור טהור וחוקת טמא טמא: **גמ'** **במחזורם** לו. צדכורה לו. בגון טומאה ידועה סותר אלל לא על טומאה שאינה ידועה לו: ור"ל **אמר אמר קרא**. גבי עושה פסח כי יהיה טמא לגפס או צדק רחוקה: **כי דרך טו** **בגלוי אף טומאה בגלוי**. לאפוקי טומאת התהום דלא והוא הדין למיר דכלל מקום מיר ועושה פסח כי הדדי נינהו: **בשלמא למ"ד כי ידך**. דבגלוי שפיר דמיון דלאחר מכירה בסוף העולם הוי יגלוי: אלל למ"ד **במחזורם** לו **כי מכירה אחד בסוף העולם**. אמאי הוי טמא והא אינה מחזורת לו: וסו. צין למ"ד במחזורת לו צין למ"ד כי דרך ציון דמדאורייתא טומאת התהום הותרה גבי הא דתניא המוצא מת מושכב כו' מאי שנא גבי תרומה דהוי טמא וגבי מיר ועושה פסח דהוי טהור: **אלא טומאת התהום גמרא גמירי לה**. דאינה מטמאה והכי גמירי לה דלגזיר ועושה פסח בלצד אינה מטמאה אלל לתרומה לא גמרינן הילכתא ומשום הכי הוי טמא: **מאן תנא**. דאם נודע לו קודם גילוח אע"פ שהציא קרבנותיו סותר: **א"ר יוחנן ר"א היא דאמר**. בפרק ג' מינין [לעיל דף מו]. ואחר ישתה הנמיר צין [גמדרבן] אחר מעשים כולן דכרי ר"א יודכיון דעדיין לא גילח כמי שנודע לו בתוך מללאת דמי וסותר את הכל דאי לרבנן כיון שזנרק עליו אחד מן הדמים שזב אינו סותר: **בצי רמי צר חמא נטמא**. בטומאת התהום בתוך ימי מלאת ונודע לו לאחר מלאת קודם הצאת קרבנותיו וקודם גילוח: **מהו צפר ידיעה אולינן**. כלומר מי אמרינן דהא דגמרינן דטומאת התהום אינה סותרת היכא ידייעה הויא לאחר מללאת אפילו היכא דנטמא צימי מללאת או דילמא כיון דנטמא צימי מללאת אע"ג דנודע לו לאחר מללאת ואפילו לאחר הצאת קרבנותיו לא אמרינן דטומאת התהום הותרה לו וסותר. ולרמי צר חמא דקמיעציל ליה הכי לו לא שמייעא ליה מתני' ואמטו להכי קמיעציל ליה הכי אי סותר או אינו סותר כלל:

אחר

שאין טעון גילוח ואחיא צין לרבנן צין לר"א דכיון שנשחט הפסח א"כ הוי דסם עומד ליזרק וכל העומד ליזרק מזרוק דמי ולכן אין סותר כיון שנשחט אלל תגלחת מזהו בלפי נפשה היא ועוד י"ל דהא דלמרינן התם טומאת התהום מרנא היינו ע"י ריזוי הציץ ולכן מרנא אף קודם זריקה אלל על התגלחת לא שייך רזוי ניץ: **בעי** ^זרב חמא נישבא תוך מלאת. בטומאה ידועה או בטומאת התהום ונודע לו לאחר מללאת קודם גילוח לר"א מהו צמר טומאה אולינן וסותר שלשים או צמר ידיעה אולינן וסותר צשעה:

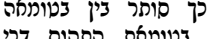
מקרא ליכא טעמא לפלוגי. וכן מסיפא ליטהר מטומאת מת טמא. ואי מקרא כיון דודאי נטמא בקבר התהום מה לי היה טמא מה לי היה טהור כיון דמטומאת מת ידיעה [וכבר טבל] וטיהרה: טומאת התהום גמרא גמירי לה. וקראי דמייתי לעיל אסמכתא בעלמא נינהו ודוקא לגזי' ועושה פסח גמירי. מאן תנא אריי ר"א היא דאמר תגלחת מעכבת מילשתות ביין וליטמא למתים דלרבנן דאמרי אין תגלחת מעכבת משזנרק הדם אין עליה תורת נזי' עוד וכך הוי עד שלא גילח כמו משגלה: וע"י רמי בר חמא נטמא תוך מלאת (ז') טומא' ידועה או בקבר התהום ונודע לו **אחר** מלאת קודם

פרק תשיעי נזיר

סג.

נזיר שגילח

היא סותר ואם טומאת התהום היא כלומר שנודע לו שבמקום שעבר היתה טומאת התהום ובגמרא מפרש איו היא טומאת התהום שאין אחד צעולם מכירה והכי הילכתא גמירי לה: **אם עד שרא גילח**. נודע לו צין כך



ובין כך סותר צין בטומאה ידועה צין בטומאת התהום דמי גמירי טומאת התהום דלא סתרה דוקא כשנודע לו אחר שגילח אלל נודע לו קודם שגילח סותר:

ביצעד דין טומאת התהום ירד לטבול במערה צשצל

טומאת שרץ ונמלא כזית מן המת קף על פני המערה ספק אם היה כזית מן המת בתוך המערה צשעה שטצל והאהיל או שמת לא היה שס צשעה שטצל טמא דספק טומאה צרשות [היחיד] ספקו טמא ואם נודע לו אפילו אחר שגילח טמא ולא אמרינן אף כי היה כזית מן המת תוך המערה צשעה שטצל יהא טהור משום טומאת התהום דמיון שאין שום דבר מכסה עליה הוה ליה כטומאה ידועה:

משיוקע בקרקע המערה. או ודאי מיקרי שפיר

טומאת התהום ולכן ירד להקר וליוס אחרון שגילח נודע לו אותה טומאה טהור משום דטומאת התהום הוא: ליטער מטומאת מת. אם ירד ליטער מטומאת המת ואחר שחזר ומנה ימי מירוחו וגילח נודע לו כשיסירי' למערה הנה כזית מהמת משוקע צמערה טמא: שחוקת טמא טמא. דמי גמירי דטומאת התהום דמת הותר דוקא לאדם שלא היה צחוקת טומאת מת: שחוקת טמא טמא* (כלומר) שרגלים לדבר. כלומר שטעם גדול י"ל הואיל והוא צחוקת טומאת מת לא הותרה טומאת התהום אללו והא דנקיט צרישא ירד לטבול ובסיפא ירד להקר יש לימן טעם לדבר דרישא רבותא קא משמע לן אף כי ירד לטבול דמסתמא דקדק ועיין היטב שלא תתא טומאה סביציו ונמלא מת קף על פי המערה מ"מ טמא משום ספק טומאה צרה"י וסיפא רבותא קמ"ל אף כי ירד להקר ואין דרכו לבדוק ולדקדק סביציו מ"מ כי משוקע צקרקע המערה טהור משום דהוי טומאת התהום: **במחזורת** לו. אלל בטומאת התהום שאינה מחזורת ולא הכיר צה אחד צסוף העולם או אינו סותר: **רב"י שמעון בן לקיש אמר** בי דרך. גבי עושה פסח כתיב איש איש כי יהיה טמא לגפס או צדק רחוקה לכס ומדסמן טמא לגפס לדרך נאמר כי דרך וגמרינן מיר מעושה פסח אלל צפרק כילד זולין (פסחים דף פא: וש) לא קאמר הש"ס הכי ויהי איתא התם במחזורת לו אשכחנא מיר עושה פסח מנולן דכתיב או צדק רחוקה כי דרך כו' משמע התם דלא פליגי ולא גמירי מיר מעושה [פסח]:

אלא למ"ד במחזורת לו כי מכירה אחד בסוף העולם מאי הוי. ובצ" כילד זולין (ג"ז שס) לא קאמר הכי דקאמר למ"ד כי

נזיר ועושה פסח

צמקון: **במאי שנא תרומת מנויר ועושה פסח**. צפרק כילד זולין (גס זה שס) ליתא הואי פירכא דסוגיא דהתם לית לה דגמירי אהדדי אלל טומאת התהום גמירי: **מאן תנא א"ר יוחנן ר"א היא דאמר תגלחת מעכבת**. מלשמות ציין דלרבנן דלמרי דתגלחת אינה מעכבת א"כ אחר שזנרק הדס אין [עליון] עוד תורת מויר וכן* שנודע לו עד שלא גילח כמי שגילח תימה* דצפ' כילד זולין (גס זה שס) אמר מר צר רצ אשי טומאת התהום מרנא אפילו נודע לו קודם זריקה והשתא [אין] אליבא דר"א אפילו לאחר זריקה סותר קודם גילוח ואי אליבא דרבנן הא קודם זריקה לרבנן מעכבת כקודם גילוח לר"א דהכא משמע דדבר המעכב סותר לכ"ע י"ל דלגבי עושה פסח מיירי

אמר וזי' רמי בר חמא נטמא בקבר התהום מה לי היה טמא מה לי היה טהור כיון דמטומאת מת ידיעה [וכבר טבל] וטיהרה: טומאת התהום גמרא גמירי לה. וקראי דמייתי לעיל אסמכתא בעלמא נינהו ודוקא לגזי' ועושה פסח גמירי. מאן תנא אריי ר"א היא דאמר תגלחת מעכבת מילשתות ביין וליטמא למתים דלרבנן דאמרי אין תגלחת מעכבת משזנרק הדם אין עליה תורת נזי' עוד וכך הוי עד שלא גילח כמו משגלה: וע"י רמי בר חמא נטמא תוך מלאת (ז') טומא' ידועה או בקבר התהום ונודע לו **אחר** מלאת קודם

כב א מיי' פ"ו מהל' מירות הלנ"ו:

בב ב מיי' שס הלכה [וען כ:]

בד ג מיי' שס הל"ח:

בה ד מיי' שס הלנ"ו:



פי הרא"ש

נויר שגילח. הביא קרבנותיו וגילח: אם טומאה ידועה. פי' טומאה שאפשר שהיתה ידועה בגון שלא היה קבר התהום סותר: טומאת התהום כדמפרש בגמ' שאין אחר מכירה בסוף העולם. אע"פ שודאי טמאת' אינו סותר להלכה היא בגזיר: אם עד שלא גילח וכבר הביא קרבנותיו: בין כך טומאה ידועה ובין כך טומאת התהום כזית מן המת שרץ ונמצא כזית מן המת צף על פני המים ספק האהיל עליו סי' לא האהיל עליו טמא דספק טומאה כרה"י ספקו טמא ואם נודע לו סי' זה אם אחר שגלח סותר דהיינו טומאה ידועה אע"ג דאמרי' בגמ' ספק טומאה צפה טהורה היינו סי' נגע אבל אהל טמא: משוקע בקרקע המערה. במקום שטבול ובודאי נטמא אם נודע לו **אחר** שגלח טהור ואינו סותר דהיינו טומאת התהום וברישא נקט לטבול לרבותא אע"ג דהטובל מטמא' נהדר מכל דבר המטמא אפ"ה א) טהור ליטהר מטומאת המת. בגון שהיה נזי' טמא וטבל במערה שהיה המת משוקע בה והשלים נזירותו. או טמא מת שטבול ואח"כ קבל עליו נזירות טמא וסותר שחוקת טמא וחווקת טהור טהור שרגלים לדבר. האי רגלים לדבר לא דוקא דהכי גמירי הלכתא אלא כלומר קצת טעם יש לדבר כיון דבחוקת טומאת מת לא נתנה הלכה לטהרו: מנה"מ דטומאת התהום אינה סותרת עליו: במחזורת לו לאפוקי טומאת התהום שאינה מחזורת: ר"ל אמר כי דרך. גבי פסח כתי' איש כי יהיה טמא לגפס או בדרך רחוקה (טמא) טומאה כי דרך בפ' כ"צ יש סוגיאי אחרת דקאמר התם אשכחן נזי' עושה פסח מנ"ל אמר קרא כי דרך. אבל סוגיא דהכא סברא דמר יליף נזי' מפסח ומר יליף פסח מגזיר: כל שאין מכירה א' בסוף העולם פירוש שאפשר (שאדם) נשאין [אדם] מכירה: בשלמא למ"ד כי דרך שפיר דכיון דא' מכירה בסוף העולם הויא גלזיה כי דרך. ובפסחים קאמר עד ידיעי בה כולי עלמא כי דרך. ונויר ועושה פסח טהור דהוי טומאת התהום כדמפרש לקמן מ"ש כי הכי דילפת נזיר מפסח למר ופסח מנזי' למר הכי נמי לילף כל שאר דבר מנהוג. והכי נמי ה"מ למתוך מתנזי' דמפלגא בין נזיל אחר שגלח לנודע קודם שגלח דאי טמא

אמר וזי' רמי בר חמא נטמא בקבר התהום מה לי היה טמא מה לי היה טהור כיון דמטומאת מת ידיעה [וכבר טבל] וטיהרה: טומאת התהום גמרא גמירי לה. וקראי דמייתי לעיל אסמכתא בעלמא נינהו ודוקא לגזי' ועושה פסח גמירי. מאן תנא אריי ר"א היא דאמר תגלחת מעכבת מילשתות ביין וליטמא למתים דלרבנן דאמרי אין תגלחת מעכבת משזנרק הדם אין עליה תורת נזי' עוד וכך הוי עד שלא גילח כמו משגלה: וע"י רמי בר חמא נטמא תוך מלאת (ז') טומא' ידועה או בקבר התהום ונודע לו **אחר** מלאת קודם

^[1] נראה דחסר כאן וזיל אפי' טמא משום ספק טומאה צרה"י וסיפא רבותא קמ"ל אף כי ירד להקר וכו' אפי' טהור וזי' תנאין כדפריש